

dichtbij

WIN!

3 droogbloem-
boeketten
van Into the Wild

Manu Mussen:

**ONZE CLIËNTEN HEBBEN
AL VEEL BEGELEIDERS
ZIEN KOMEN EN GAAN**

Ook

**MINISTER BEN WEYTS
OVER DE HETE
HANGIJZERS
IN HET ONDERWIJS**

**MARLEEN FEYENS
OVER RELATIES
EN SEKSUALITEIT**

**KNUFFELEN
IN OC HUIZE TERLOO**

Dossier

**HOE GROEN
IS BROEDERS VAN LIEFDE?**

VERSCHIJNT 4 KEER PER JAAR
MAA - JUN - OKT - DEC
12de JAARGANG
OKTOBER 2021 #56

Broeders van Liefde
GEÏNSPIREERD VERBONDEN

We hadden een reis geboekt naar AFGHANISTAN

WIE ZIJN ASIA & SALIH?

- // Asia werkt op de centrale diensten van Broeders van Liefde. Ze is er lid van het team Mensen.
- // Salih werkt als keuken- en facilitair medewerker in Menas, een stiltedomein van Broeders van Liefde in Sint-Maria-Aalter.
- // Ze hebben 3 kinderen: Momina (7), Naila (5) en Anna (3).
- // Thuis maken ze vaak kabuli palaw (een gerecht met gestoomde rijst, rozijnen, wortelen en runds- of lamsvlees).

25 september 2021 zouden we vertrekken. Naar Jalalabad, waar we vandaan komen en onze families wonen. Voor 2 van onze 3 kinderen zou het de eerste keer geweest zijn. Voor ons vele jaren geleden. We hadden al ons verlof opgespaard. Maar ons vliegtuig is nooit vertrokken. In augustus veroverden de taliban Afghanistan. Niemand had het zien aankomen en wij zeker niet. In een paar dagen tijd gingen we van een land dat aan de beterschap was, waar je een job kon vinden, waar voedsel was en buitenlandse steun, naar een land waar geweld, terreur en angst regeren. Een land waar vrouwen thuis moeten blijven, boerka's verplicht zijn, mensen opgepakt en gedood worden om allerlei drogredenen, waar bommen ontploffen. Het was wereldnieuws, maar amper enkele weken later is het alweer stil in de media. Terwijl het nu pas begint. Mijn moeder weende vandaag aan de telefoon. Een paar dagen geleden werden een paar jonge burens 's nachts meegenomen en kort daarna gedood omdat ze volgens de taliban lid zouden zijn van IS. Ze waren slechts 23 jaar. In Jalalabad ontploften 2 bommen. De economie is ingestort. Niemand heeft werk. Iedereen zit gewoon thuis met stress en zorgen. Het is nog veel erger dan het eerste talibanregime. Er zijn alleen brood en zelfgekweek-

Momina en Salih

“

Onze oudste dochter wil niet dat we ooit nog naar Afghanistan op reis gaan

te groenten om te eten. Kinderen worden verkocht zodat de ouders hun broertjes of zusjes kunnen voeden. Uit geen enkel land ter wereld komt er nog steun, want wie wil er nu samenwerken met de taliban? Toch eentje. Pakistan. Zij steunen en bevoorraden de taliban. Weet je dat veel talibanleden er studeerden om vervolgens terug te keren en hun jihad te voeren in Afghanistan? Dat zijn geen moslims, hoor. Hoe we dit uitleggen aan onze eigen

kinderen? Dat is heel moeilijk. Onze oudste dochter is 7 (op de foto, *nvdr.*) en beseft het heel goed. Ze wil niet dat we ooit nog naar Afghanistan op reis vertrekken. En op dit moment is dat ook niet mogelijk. Een oplossing is nog niet meteen in zicht. Alleen een groot omvattend plan met veel landen kan de rust herstellen. Het enige wat we ondertussen kunnen hopen is dat onze familie veilig blijft en misschien ooit hierheen kan komen.

colofon

Dichtbij

is een uitgave van de Groep Broeders van Liefde. De Groep overkoepelt verschillende initiatieven zoals Menas, Fracarita Belgium en de organisatie Broeders van Liefde die de begeleiding en de verzorging opneemt voor kinderen, jongeren en volwassenen in de sectoren onderwijs, zorg (geestelijke gezondheidszorg en ouderenzorg), sociale economie, welzijn (orthopedagogische zorg en kinderdagverblijven) en buitengewoon onderwijs.

Redactieraad:

Veerle Frissen, Jan Decoene, Mattias Devriendt, Filip Erkens, Raf Missorten, en Nikkie Steyaert.

Hoofdredacteur:

Veerle Frissen

Verantwoordelijke uitgever:

Koen Oosterlinck, Stropstraat 119, 9000 Gent

Abonnement:

Dichtbij verschijnt 4 keer per jaar en is gratis voor alle medewerkers van de Broeders van Liefde. Wil je een abonnement? Neem dan contact op met het redactiesecretariaat.

Oplage:

13.500 ex.

Redactiesecretariaat:

Veerle Frissen, Stropstraat 119, B-9000 Gent
T 09 241 45 45
veerle.frissen@broedersvanliefde.be

Vormgeving:

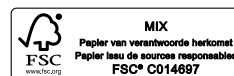
Filip Erkens

Druk:

Perka

🏠 www.dichtbijmagazine.be

📘 www.facebook.com/broedersvanliefde

start

inspirerende initiatieven

HOOS

Circulaire (boeken)tassen

📍 Sociaal maatwerkbedrijf Weerwerk

Weerwerk lanceerde in september een unieke tassenlijn 'Hoos'. Ieder stuk is volledig vervaardigd uit gerecycleerde stoffen. Johan Bonner, projectmanager bij Weerwerk: "(Marketing) materialen zoals spandoeken, vlaggen, reclametextiel,... worden vaak maar voor een korte periode gebruikt, om daarna bij het afval te belanden. Dat is zonde, want ze zijn gemaakt uit kwalitatief textiel dat goed bestand is tegen weer en wind. Wij wilden deze materialen een nieuw leven geven in de vorm van tassen en bijhorende accessoires. De leuke prints geven de producten daarnaast een mooie, originele toets." Maar daar blijft het niet bij. Weerwerk zet ook in op circulaire schoolspullen. Als proefproject kregen 12 leerlingen de kans één september te starten met een schooltas, een pennenzak, een turnzak en een zwemzak uit gerecycleerd textiel, gehuurd voor twintig euro per jaar. "We hebben bewust gekozen voor een verhuurformule", aldus Johan. "Op het einde van het schooljaar kunnen we dan in onze ateliers eventuele reparaties doen, opdat de spullen nog langer meegaan." Ondanks dat het een proefproject is, hoopt Weerwerk in de toekomst op een bredere implementatie.

Wil je ook graag een circulaire tas of accessoire aankopen? Neem een kijkje op de webshop www.hoos.be

REDACTIE: DIENST COMMUNICATIE, FOTO: MATERIAL MASTERY

De kinderwens van vrouwen met een psychische kwetsbaarheid

📍 Psychiatrisch centrum Dr. Guislain in Gent

's Nachts werkt Kelly Volchiet als verpleegkundige op de crisiszorg van psychiatrisch centrum Dr. Guislain, overdag vond ze de tijd om een brochure te schrijven voor vrouwen met een psychische kwetsbaarheid en een kinderwens. Dat deed ze in het kader van haar opleiding tot kinderwensconsulente en perinataal verliesconsulente via de organisatie VZW Kinderwens en ECLL Hogeschool in Diest. "Het doel van de brochure is om te sensibiliseren rond psychische kwetsbaarheid in combinatie met een eventuele zwangerschap. Erover praten met een hulpverlener is de eerste stap. Zij brengen samen met jou je kinderwens in kaart en maken een plan op. Waar kan je terecht met vragen, welk netwerk heb je, hoe combineer je een zwangerschap met medicatie en welke alternatieven zijn er als een zwangerschap niet haalbaar blijkt?" De brochure zal vanaf oktober beschikbaar zijn bij alle dokters in PC Dr. Guislain. "Maar ik hoop natuurlijk ook andere psychiatrische centra te bereiken."

Heb je interesse in de brochure van Kelly? Neem even contact op via: kelly.volchiet@guislain.broedersvanliefde.be

REDACTIE: DIENST COMMUNICATIE, ILLUSTRATIE: ELS LIJNEN

Kelly Volchiet schreef een brochure voor vrouwen met een psychische kwetsbaarheid én een kinderwens en hun hulpverleners.

Op zoek naar stilte en troost

📍 Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek

In juli opende op het domein van Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek een bijzondere stilteplek. De plek bestaat uit een indrukwekkend kunstwerk van Ad Wouters. Het kunstwerk is een groot hart, gevormd met arduinen stenen. “De stenen staan symbool voor alle mensen om ons heen, ieder met zijn eigenheid. In die verbondenheid tussen mensen vind je geborgenheid en troost en kan je tot rust komen”, verduidelijkt Veerle De Bent, communicatiemedewerker bij Zorggroep Sint-Kamillus. Het kunstwerk kwam mede tot stand dankzij de helpende handen van patiënten, bewoners en medewerkers van Sint-Kamillus. De plek is toegankelijk voor iedereen, ook buurtbewoners, wandelaars en toevallige passanten op zoek naar verstillig. “Via deze stilteplek kunnen ze op een ongedwongen manier kennismaken met Zorggroep Sint-Kamillus en ons mooie domein”, besluit Veerle.

REDACTIE: DIENST COMMUNICATIE, FOTO: STEVEN VAN LAEKEN

Leen over het herstelboek van haar zus Katrien

📍 Zorggroep Multiversum in Boechout

Leen Jacobs, psychiatrisch verpleegkundige in het mobiel crisisteam van Zorggroep Multiversum, heeft een bijzondere zus. Niet alleen hebben ze een goede band, ook werkten ze samen aan ‘Mijn herstelboek’. Katrien schreef haar verhaal neer over het lange traject dat ze aflegde in de psychiatrische hulpverlening, Leen maakte luchtige cartoons over de angstproblematiek van haar zus. “We ontvangen veel enthousiaste reacties, mensen lezen het boek doorgaans in één ruk uit. Wat mij betreft is het verplichte lektuur voor alle hulpverleners en studenten. In onze organisatie is er de laatste jaren terecht veel aandacht voor ervaringswerkers. Hun inzichten vormen een mooie aanvulling op onze eigen opleiding. We moeten op zoek naar een evenwicht tussen wat wij kunnen aanbieden als hulpdeskundigen en de visie van ervaringswerkers. Wees je bewust van het feit dat ook jij morgen aan de andere kant kan staan.”

REDACTIE: DIENST COMMUNICATIE, FOTO: LEEN JACOBS

1.

Opleidingen verpleegkundige // De Gentse scholen Sint-Paulus, Benedictuspoort en IVV Sint-Vincentius zullen in de toekomst **nauwer samenwerken** met Arteveldehogeschool om de opleidingen verpleegkunde te stroomlijnen. De doorstroommogelijkheden vanuit het middelbaar worden zo versterkt.

2.

Directieseminarie // Van 15-17/11 en van 29/11-1/12 vinden er opnieuw directieseminarie plaats met als thema **‘missiegedreven ondernemen’** met diverse, boeiende sprekers. Lees er alles over in het decembernummer van Dichtbij.

3.

Nieuwe opvangplek // Vanaf eind 2021 gaat **Heem vzw** van start, een opvangplek voor jongeren in een verontrustende opvoedingssituatie die geplaatst zijn door de jeugdrechter. Het initiatief is uniek in Vlaanderen. Heem vzw zal tijdelijk onderdak vinden op Campus Stad van PC Asster in Sint-Truiden. Op termijn komt er een nieuwbouwproject.

4.

Employer branding // Binnen de sector geestelijke gezondheidszorg van Broeders van Liefde wordt er momenteel hard nagedacht over hoe wij ons het best als **aantrekkelijke werkgever in het zorglandschap** kunnen plaatsen. Daarom kwamen op 14 september een 50-tal directies, HR- en communicatiemedewerkers samen in Zorggroep Multiversum voor een heuse denkdag rond onze employee value proposition. Een vruchtbare dag met inspirerende ideeën, interessante input en vooral veel goesting om hier verder mee aan de slag te gaan. Wordt vervolgd!

Bert Decavel

📍 Psychiatrisch centrum Sint-Amandus in Beernem

1. *Genomineerd door een anoniem teamlid van FIDES omwille van zijn vooruitstrevendheid, vertrouwen en humor.*

“

Ik ben 21 jaar afdelingshoofd geweest in FIDES, de tijd die een kind nodig heeft om volwassen te worden. Ik ga nu op pensioen in de overtuiging dat ik samen met mijn medewerkers er mee voor heb gezorgd dat kinderen volwassen kunnen worden en een verminderd risico hebben om daarbij seksueel te worden misbruikt. FIDES mee opstarten was zoals in een zwembad springen zonder te weten hoe warm het water is. We wisten niet of we het mentaal zouden aankunnen. De motoren van ons team zijn vertrouwen en humor, zonder in de val van het cynisme te trappen. In al die jaren is het belangrijkste dat ik geleerd heb dat mensen vol paradoxen zitten. De mate waarin je daarmee kan omgaan, bepaalt de kwaliteit van je leven, de mate waarin je daar blind voor bent, bepaalt de kwaliteit van het leven van anderen.

Trui Carrebrouck

📍 Psychiatrisch centrum Ariadne in Lede

2. *Genomineerd door Leen Van Langenhoven omdat ze als hoofdverpleegkundige haar team met vaste hand en met een glimlach door verschillende wolkbreuken leidt.*

“

Uiteraard zijn er soms twijfels of ik het wel goed doe, maar dan kwam deze bevestiging. Mijn team heeft een fantastisch sterke wil en een prachtige visie voor ogen. Hoe ze gaan voor kwaliteit is ongezien. Ze zoeken daarvoor geregeld hun grenzen op en durven er zelfs wel eens over gaan. Dat om het beste van zichzelf te kunnen geven voor de cliënten van de dagtherapie. Het zijn stuk voor stuk unieke personen. Woorden als sterk, empathisch, geëngageerd, gefocust, flexibel, betrokken naar elkaar en hun cliënten beschrijven hen slechts in een notendop. Ik ben terecht een zeer fiere en dankbare leidinggevende van dit team!

Werden ook genomineerd:

Stéphanie Lucidarme door Wesley Dooms,
Anja Van Der Snickt door Rik De Coninck, alle collega's van
afdeling 1 door Lien Van den Meersch, Team Eetherstel door
Wendy Schepers, Emma Haantjes door Francine Cardon,
de opvoeders van team Atlantis door Björn Schauwers,
Martine Philippe door Davy Mellemans.

Wil jij ook je collega nomineren?
Stuur een mail naar nikkie.steyaert@broedersvanliefde.be
waarom jouw collega een plekje in Dichtbij verdient!

Inse Van Rossom

PROJECT 'GROUPE SENGHOR KUNDA'

Ik heb al veel landen bezocht, maar in Senegal ben ik mijn hart verloren.

In 2015 verbleef ik er bij de familie Senghor in Toubacouta en ik voelde me er meteen thuis. De familie was warm en gastvrij, maar leefde ook zeer rudimentair. Ik wilde graag iets voor hen doen. Ik hoorde dat er in het nabijgelegen dorp Bambougar een project liep waar de vrouwen stenen oventjes maakten om te verkopen. Toen ik er een kijkje ging nemen, was ik meteen overtuigd. Wat als deze vrouwen hun kennis konden doorgeven en de familie Senghor zo op hun beurt ook oventjes kon bouwen? Dat was het begin van het project 'Groupe Senghor kunda'.

Ik wilde geen vzw oprichten, maar koos voor een particulier project.

Het voordeel is dat je veel minder complexe administratie hebt en meer vrijheid. Ook leg je het initiatief bij de familie ter plekke. Ik wil de vrouwen niet zeggen hoe ze dingen moeten doen, integendeel. Het is de bedoeling dat ze zelf het heft in handen nemen en beseffen dat ze heel wat kunnen verwezenlijken, op hun eigen tempo en hun eigen manier. Ik zorg vooral voor het startkapitaal, zet ze op weg, daarna is het aan de vrouwen om het project te laten renderen.

Mijn inbreng is vooral organisatorisch. Ik dien subsidiedossiers in, haal sponsoring op en volg het geheel goed op. Dat gebeurt voornamelijk via mail of WhatsApp, maar één keer per jaar reis ik ook af naar Toubacouta. Dan woon ik vergaderingen bij en kan ik zien wat er leeft bij de familie, welke ideeën en plannen ze nog hebben en waar ze op vastlopen. Ik vind het geweldig om daar te verblijven, het is mijn tweede familie. Voor hen ben ik ook niet 'Inse', maar Diarra Senghor.

Je kan spreken van een sneeuwbal-effect.

Ik ben begonnen met een kleine groep vrouwen, maar ondertussen gaat het al over 70 vrouwen én meisjes, want al snel wilden de dochters ook aan de slag. Ze kwamen met het idee om een kippenkwekerij te starten en zeep te maken. Die meisjes bezitten veel ondernemerschap. Het gaat voor hen ook gemakkelijker, omdat ze naar school gegaan zijn en kunnen lezen en schrijven. Ik heb ook nog een derde groepje, met vrouwen uit het dorpje Mis-sirah. Zij kregen een opleiding in het bouwen van oventjes door de vrouwen uit Toubacouta. Ik ben heel trots dat het project zich als een vuurtje verspreidt. Stiekem hoop ik in de toekomst nog meer Senegalese vrouwen te helpen.

WIE IS INSE VAN ROSSOM?

- // Inse (42) werkt halftijds als stafmedewerker co-adjutor/inspecteur godsdienst en identiteit op de centrale diensten van Broeders van Liefde.
- // Ze woont in Halle, met haar man Luc en haar zontje Jorg (12).
- // In haar vrije tijd maakt ze interlevensbeschouwelijke publicaties voor Averbode (meer hierover op: www.uitgeverijaverbode.be/samensmaaktnaarmeer#). Ook geeft ze workshops kinderyoga. De opbrengst gaat integraal naar haar project.
- // www.groupesenghorkunda.org

"JE MOET STERK IN JE SCHOENEN STAAN"

📍 NIKKIE STEYAERT | 📷 BOUMEDIENE BELBACHIR

Deze zomer werd de redactie van Dichtbij getipt over een nieuwe afdeling van OC Sint-Ferdinand: Origo. Sinds oktober 2020 verblijven er 8 volwassenen met een verstandelijke beperking en een hechtingsproblematiek of andere gedrags- of emotionele problemen. Teamcoördinator Manu Mussen: "De doelgroep houdt je constant een spiegel voor; dat vergt een hoge dosis zelfhantering en een ijzersterk team."

Sint-Truiden, het is een eindje van Gent en de GPS heeft het moeilijk met het lokaliseren van de ingang van Origo. Na een kleine zoektocht rijden we de parking op. We bellen aan bij een nieuw gebouw en al snel duikt er in de gang een man op. Manu, de teamcoördinator van dienst, begroet ons hartelijk en begeleidt ons naar een vergaderzaaltje. Wanneer we plaatsnemen, valt hij met de deur in huis: "Origo is een nieuwe afdeling voor volwassenen met een verstandelijke beperking én een hechtingsproblematiek of andere gedrags- of emotionele problemen. Bij sommige komt daar nog een forensische problematiek bij. Het is dus geen gemakkelijke doelgroep. We zijn opgestart in oktober 2020 en dat ging niet van een leien dakje. Gelukkig hebben we ondertussen onze draai gevonden en loopt de werking nu prima."

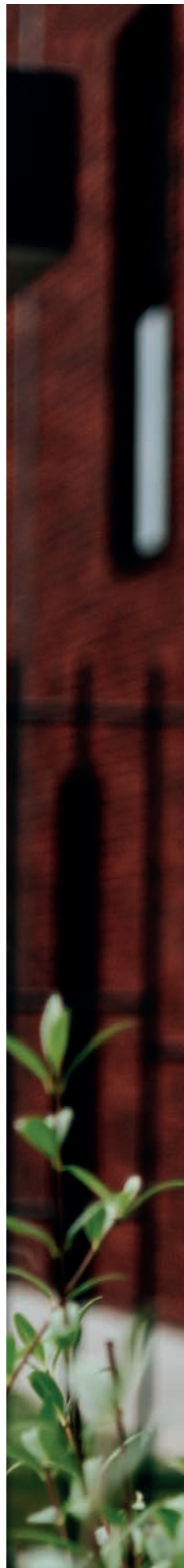
PRIKKELARM

Een deel van de cliënten die in Origo verblijven, kende Manu al van voor hij als teamcoördinator aan de slag ging, want ze zijn overgekomen van de

afdeling 'Limes' van OC Sint-Ferdinand, waar hij voorheen werkte als begeleider. "In Origo werken we met een veel strakker schema voor de cliënten, omdat we zoveel mogelijk prikkels willen weg nemen. Onze doelgroep kan niet om met ruis, het brengt hen snel uit balans. Het zijn volwassenen met een zeer laag empathisch vermogen. Ondanks het feit dat we hier werken met 2 groepen van maximum 5 cliënten, kan je niet spreken van een leefgroep. De cliënten zijn onderling allemaal heel verschillend en sociaal-emotioneel niet in staat om samen te leven. Ze vragen echt zorg op maat."

BEGELEIDEN

"Die zorg op maat is vooral een kwestie van de cliënten leren lezen en aanvoelen", gaat Manu verder. "Ontdekken wat ze leuk vinden en goed luisteren naar wat ze willen en nodig hebben. Uiteindelijk zijn ze vooral op zoek naar een zinvol bestaan, naar eigenwaarde. Ze willen de touwtjes van hun leven zelf in handen houden en het is aan ons om hen daarbij zo goed mogelijk

WIE IS? **MANU MUSSEN**

- // Manu (51) studeerde bijzondere jeugdzorg en was dertig jaar actief als begeleider. Vandaag is hij teamcoördinator in Origo (OC Sint-Ferdinand) in Sint-Truiden. Hij volgt momenteel een A1-opleiding aan de UCLL in Hasselt. Volgend jaar studeert hij af.
- // Hij woont in Nieuwerkerken, samen met zijn partner Lies Bessemans en hun kinderen Mats (8) en Jaro (13).
- // Manu is een groot muziek- en festivalliefhebber. Hij miste nog nooit een editie van Pukkelpop.

“

Onze cliënten hebben in hun leven al veel begeleiders zien komen en gaan. Onbewust gaan ze je testen. Daar moet je tegen kunnen

////////////////////

te begeleiden. Het is zeker niet de bedoeling om ‘boven’ de cliënten te staan en hen zaken op te leggen. We proberen eerder naast hen te staan en hen te adviseren, te ondersteunen en soms tot nadenken aan te zetten. Of het nu gaat over het plaatsen van een coronavaccin, het kopen van een nieuwe computer of het verliezen van gewicht voor een operatie; de beslissing moet uit de client komen.”

DUWEN

Het geluid van een stofzuiger in de gang onderbreekt ons gesprek. Manu staat op en sluit zachtjes de deur. “Als je in Origo wil werken, moet je sterk in je schoenen staan. Een hoge dosis zelfhantering is enorm belangrijk. Door de lage sociaal-emotionele ontwikkeling van de cliënten kunnen ze soms heel bot reageren. Het zijn mensen die geen gemakkelijke jeugd hebben gehad en al vaak een honderdtal begeleiders hebben zien komen en gaan. Ze gaan je dus echt testen. Als

ze enige twijfel bespeuren, duwen ze tot je wankelt, en dan nog eens tot je omvalt. Dat is niet expres, maar eerder vanuit een overlevingsdrang. Wat moeten ze met een begeleider die niet overeind blijft tijdens moeilijke momenten? De manier waarop je hiermee omgaat, is cruciaal. Als je er goed op reageert, zal je de cliënt beetje per beetje zien groeien. Ze beseffen dat je er bent, dat je naar hen luistert en dat je rekening met hen houdt. Zo bouw je een professionele band op. Een emotionele band zal je echter niet krijgen, dat is de realiteit. De cliënten zullen je namelijk nooit helemaal toelaten. Door hun verleden en hechtingsproblematiek moet er altijd een bepaald evenwicht zijn in afstand-nabijheid. Je kan het beste van jezelf geven, alles doen voor een cliënt en toch – op momenten dat ze het zelf niet aankunnen en je te dichtbij komt – keihard weggeduwd worden. Dat is soms pijnlijk, maar je leert er ook veel uit: de cliënten houden je een spiegel voor en verplichten je om

te reflecteren over jezelf. Die zelfkennis neem je mee in je dagelijks leven, het maakt je sterker als persoon.”

ZELFZORG

Manu valt even stil en neemt een slokje water. Buiten zijn een aantal medewerkers bezig met het afspuiten van houten picknicktafels, ter voorbereiding van een BBQ. “Een werkdag verloopt nooit precies zoals gepland, maar als ik kan zeggen dat ik mijn best gedaan heb, dan zie ik dat als een geslaagde dag. En als er eens iets niet zo goed ging, dan kan ik dat ook loslaten. Ik laat mezelf nog toe om tijdens de autorit naar huis een aantal zaken op een rijtje te zetten, maar eenmaal thuis, draai ik de knop om. Je moet jezelf de kans geven om je batterijen op te laden. Binnen het team praten we daar ook veel over. Durven aangeven wat niet goed gaat, wat je geraakt heeft, waar je mee zit... Die open communicatie vind ik enorm belangrijk. We hebben wekelijks een teamvergadering en iedere dag tussen 13.00 en 14.00 uur hebben we een teamoverleg. Dat zijn veel uren, maar ik geloof dat dat noodzakelijk is om als een sterk team te functioneren.”

VORMINGEN

Een client tikt op de ruit en zwaait naar Manu. Hij lacht en doet teken dat hij in gesprek is. “Soms mis ik het

Aangezien we een nieuwe afdeling zijn, kan het volledige team nog mee vorm geven aan de uitbouw van Origo. Elke medewerker kan zijn of haar persoonlijke stempel drukken

wel een beetje dat ik niet meer zoveel met de client bezig ben, of toch niet rechtstreeks. Ik ben 30 jaar begeleider geweest, maar vanuit mijn nieuwe functie als teamcoördinator moet ik de cliënten een beetje loslaten. Ik spring soms wel eens bij als begeleider, om de voeling met de client te houden, maar mijn focus ligt nu vooral op het team en hoe ik hen het best kan begeleiden. Zo maak ik de uurroosters en kijk ik welke vormingen en trainingen de medewerkers nodig hebben om de best mogelijke zorg te kunnen verlenen aan de client. Ook doe ik de eindgesprekken met sollicitanten, vooral om te kijken of de persoon in het team zou passen en voldoende zelfhantering en zelfzorg bezit om hier te kunnen meedraaien. Ik vind het een boeiende job, ik hou van de uitdaging en het takenpakket is heel gevarieerd.”

STEMPEL

Manu beklemtoont dat hij overleg en samenspraak hoog in het vaandel draagt. “We werken samen aan een resultaat. Aangezien we een nieuwe afdeling zijn, kan het volledige team nog mee vorm geven aan de uitbouw van Origo. Elke medewerker kan zijn of haar persoonlijke stempel drukken. Daar halen we allemaal veel voldoening uit. Ook werken we hier zo weinig mogelijk met regels en afspraken en meer met visies en kaders. Dat geeft meer vrijheid en zorgt ervoor

dat je als begeleider jezelf kan zijn, ook in de manier waarop je cliënten begeleidt en ondersteunt.”

TOEKOMST

De fotograaf is ondertussen gearriveerd en maakt alvast een paar sfeerbeelden, terwijl wij het gesprek afronden. “Ik geloof dat we klaar zijn voor het volgende level van professionalisering”, vertelt Manu nog terwijl we samen richting uitgang lopen. “We werken voor een groot stuk met de methodiek SEO (sociaal-emotionele ontwikkeling), de pedagogische visie van Haim Omer rond geweldloos verzet en de methodiek ‘kwaliteit van bestaan’. Ik geloof dat we onze cliënten in de toekomst nog meer kunnen laten deelnemen aan de maatschappij, ondanks hun beperking. Een klein concert of een uurtje karten zou moeten lukken. Door de rust en structuur die ze in Origo ervaren, zijn cliënten sneller in staat om af en toe voor een korte periode een extra prikkel te verdragen. Daarna breng je hen terug naar hun veilige haven. Zo’n activiteiten vergen wel veel planning en investering, want per client heb je een begeleider nodig om alles in goede banen te leiden. Maar ik geloof dat we op die manier de zorg voor de client nog beter kunnen maken”, besluit Manu terwijl hij de deur voor ons openhoudt. “Die optimale zorg is uiteindelijk waar we ons elke dag opnieuw 100% voor smijten.” **db**

SINT-FERDINAND LUMMEN

- // Bij Sint-Ferdinand in Lummen werken de domeinen onderwijs en welzijn geïntegreerd samen. De voorziening beschikt inmiddels over 125 jaar ervaring.
- // Sint-Ferdinand biedt een breed zorg- en onderwijsaanbod aan voor kinderen, jongeren en volwassenen met een (verstandelijke) beperking, autismespectrumstoornissen (ASS) en/of gedrags- en emotionele problemen in de regio's Lummen, Leopoldsburg, Hasselt, Sint-Truiden en Tessenderlo. Zo is er het orthopedagogisch centrum voor kinderen, jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking en/of gedrags- en/of emotionele problemen (Lummen, Leopoldsburg, Hasselt, Sint-Truiden).
- // Daarnaast biedt Sint-Ferdinand lager onderwijs op maat aan bij De Blinker (Lummen) en buitengewoon secundair onderwijs voor de opleidingsvormen 1, 3 en 4 (OV1, OV3, OV4) bij Secundaire Scholen Sint-Ferdinand (Lummen, Leopoldsburg, Tessenderlo).

1,8 ton

in beweging

Een groot deel van het aanbod textiel bij De Kringwinkel De Cirkel wordt ingezameld via huis-aan-huis-ophalingen. Acht keer per jaar rijden hun drie vrachtwagens uit om de klus te klaren. “Met onze camion halen we gemiddeld zo’n 1,8 ton textiel op per keer”, zegt David (*rechts op foto*), die met de C-vrachtwagen rijdt. “Met de nieuwe vrachtwagen (*automatisch geschakeld, n.v.d.r.*) zijn de textieltoeren voor mij een stuk aangenamer geworden. Vroeger had ik wel eens last van een pijnlijke linkervoet na zo’n dag van optrekken en stoppen.” Naast de chauffeur gaan er nog twee mensen per vrachtwagen mee op toer. “Als het mooi weer is, vind ik het heel leuk om de zakken in de vrachtwagen te gooien. Kaartlezen is echter niet aan mij besteed”, zegt Sven (*links op foto*), Davids vaste camioncompagnon.

Alle opgehaalde zakken worden in-house gesorteerd op de site in Brecht. Op die manier zorgt De Cirkel ervoor dat enkel de beste kledij in het juiste seizoen in de winkels komt te hangen. **db**

HOE GROEN IS BROEDERS VAN LIEFDE?

VEERLE FRISSEN & NIKKIE STEYAERT, ILLUSTRATIE: BENUS

dossier

We zagen het afgelopen zomer allemaal op het nieuws: de verwoestende overstromingen in Wallonië die catastrofale gevolgen hadden voor lager gelegen gebieden en vele mensen ontheemden. Wetenschappers zagen onmiddellijk het grotere plaatje. Dit was nog maar eens een direct gevolg van de klimaatopwarming, die meer en meer intense, traag bewegende regenstormen zal veroorzaken. Hoe gaat onze organisatie om met deze groeiende realiteit? Welke initiatieven zijn er al en wat kan beter? Wij vroegen het aan voorzitter Raf De Rycke en gingen kijken welke duurzame stappen er worden ondernomen in Ebergiste en scholen Sint-Eduardus en Sint-Michiel.

“We zijn momenteel te weinig trendsetter op het vlak van duurzaamheid en ecologie”

Hoe scoort Broeders van Liefde op het vlak van duurzaamheid?

Raf: “Het duurzaamheidsbeleid is een relatief jonge tak van de beleidsboom van onze organisatie. De laatste jaren is er een groeiend bewustzijn over de ernst van de klimaatproblematiek. We krijgen meer en meer te maken met zware stormen, langdurige periodes van regen en droogte en de daarmee gepaard gaande overstromingen en bosbranden... Daarnaast putten we onze natuurlijke hulpbronnen uit. Er verschijnen alarmerende rapporten over de opwarming van de aarde en hoe we deze nog kunnen beperken. We zijn als organisatie met een groot en gediversifieerd gebouwenpark

en aantal werknemers dan ook verplicht om onze verantwoordelijkheid op te nemen. Er bestaan al veel lovenswaardige initiatieven binnen onze scholen en voorzieningen. Daarnaast zijn er de toenemende wettelijke en reglementaire verplichtingen wat betreft isolatie, ventilatie en dergelijke bij nieuwbouw of verbouwingen. Het nakomen van deze duurzaamheidseisen is vaak een voorwaarde voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Toch is mijn conclusie dat we momenteel te weinig trendsetter zijn op het vlak van duurzaamheid en ecologie.”

Kan je enkele voorbeelden geven van ‘good practices’ die momenteel gerealiseerd zijn?

Raf: “De meeste voorzieningen hebben een energiescan laten uitvoeren via het Vlaams Energiebedrijf (VEB). Een aantal scholen deden dit via een ander bedrijf. Via een auditrapport geeft men aan op welke manieren ze energie kunnen besparen. Een dergelijke scan vormt dus een goede basis voor een lokaal duurzaamheidsbeleid. Bovendien is het een voorwaarde om bepaalde subsidies te bekomen. Er bestaan daarnaast veel losse initiatieven die bijdragen aan een duurzamere toekomst. OC Sint-Idesbald in Roeselare is aangesloten op het warmtenet van een afvalverwerkend bedrijf, dat is een succes. PC Sint-Jan-Baptist in Zelzate onderzoekt de mogelijkheid om in te stappen op het warmtenet van staalfabriek Arcelor-Mittal. In veel scholen zijn de oude TL-lampen vervangen door LED-verlichting en werden er zonnepanelen op de daken geplaatst. De sector sociale economie blijft echter de koploper op het vlak van duurzaamheid, denk maar aan lokaal geteelde voeding in De Winning of recent de gerecycleerde, circulaire schooltassen van Hoos door Weerwerk (zie ook p. 4 van dit nummer).”

Welke initiatieven worden nog onderzocht?

Raf: “In OC Sint-Ferdinand in Lummen is er de intentie om te investeren in een windmolen op het terrein. De Winning is trekker van het onderzoek. In Wachtebeke zal er een nieuwbouw voorzien worden om het kinderdagverblijf in onder te brengen en hoopt men gebruik te kunnen maken van enkele nieuwe technieken om het gebouw duurzamer te maken. Er is trouwens afgesproken om het aspect duurzaamheid te integreren in de bestekken van de centrale aankopen. Dat kan onder de vorm van een eis zijn of een bijkomend gunningscriterium. Dat wil zeggen dat duurzaamheid een doorslaggevend criterium kan worden bij het toekennen van een opdracht aan een bepaald bedrijf.”

Waar kan de organisatie nog meer op inzetten?

Raf: “Het is de verwachting dat meer en meer scholen zullen overgaan tot het ontharden van speelplaatsen zodat het water beter in de grond kan doordringen en er meer plaats komt voor groen. Het gebeurde reeds in het Basisonderwijs Sint-Laurens in Wachtebeke. Er gebeuren ook al veel inspanningen binnen het personeelsbeleid om de mobiliteit op een milieuvriendelijke manier te laten verlopen. Zo worden dienstverplaatsingen en verplaatsingen naar en van het werk met de fiets aangemoedigd via een fietsvergoeding. Er zou echter nog meer aandacht mogen gaan naar de toegankelijkheid van scholen en voorzieningen

met het openbaar vervoer en/of met de fiets. Momenteel maakt men bedrijfsvervoersplannen op om een beter zicht te krijgen op de mobiliteit van de medewerkers en de cliënten. Duurzaam ruimtegebruik zal in de nabije toekomst een grote rol spelen. De toegankelijkheid via het openbaar vervoer zal aan belang winnen. Tot slot denk ik nog aan het aanbieden van meer vegetarische alternatieven in de menu’s voor het personeel, leerlingen en cliënten. We moeten met z’n allen minder vlees en vis consumeren. Dat alles via een goede samenwerking met de leveranciers van de voedingsproducten.”

Wat is de visie van Broeders van Liefde op de toekomst?

Raf: “We schakelen stilaan over naar een hogere versnelling in het duurzaamheidsbeleid. Het is een domein waar we meer op moeten inzetten en dat we op een geïntegreerde manier uitwerken in de verschillende beleidsplannen, zoals het infrastructuur-, personeels-, aankoop- en voedingsbeleid. Dat vereist een visietekst gekoppeld aan voldoende monitoring en meting van de voortgang via bepaalde parameters. Er zullen concrete doelstellingen gehaald moeten worden, zoals in een begroting. Laten we met Broeders van Liefde een bijdrage leveren aan de circulaire economie. We dienen de lineaire waardeketen van productie, dienstverlening, consumptie om te buigen tot een cirkel. Efficiëntie kunnen we zien als een energiebron, door de schaarse middelen op een nog effectievere manier te benutten.”

© SOPHIE CALLEWAERT

WIE IS? **RAF DE RYCKE?**

- // Raf is voorzitter van de organisatie Broeders van Liefde en van vzw Asster.
- // Als auteur schreef hij o.m. mee aan de boeken ‘Strategisch management voor de gezondheids- en welzijnssector’ en ‘Psychiatrie. Wat je moet weten’. Eind dit jaar komt zijn nieuwste boek ‘Zeg het met beelden – 52 managementmetaforen die inspireren en overtuigen’ uit.
- // Zijn ecologisch bewustzijn ontstond in zijn kindertijd, toen hij in het kanaal Gent-Terneuzen een schip zag dat dagelijks afvalwater van een bedrijf uit de Gentse Kanaalzone loosde in de Westerschelde.

Welke valkuilen zijn er onderweg?

Raf: “De moeilijke afweging tussen: ‘Wat moeten we?’, ‘Wat willen we?’ en ‘Wat kunnen we?’. We willen meer duurzaamheid door 4 elementen op een harmonieuze wijze te combineren: people, planet, profit en prosperity (welvaart en welzijn), de basiselementen van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Wat we moeten doen, wordt bepaald door wettelijke en reglementaire bepalingen. Wat we kunnen doen, heeft te maken met de financiële en

technische haalbaarheid. We willen bijvoorbeeld inzetten op meer elektrische wagens als bedrijfswagen, maar deze zijn momenteel nog heel duur. De verwachting is wel dat hernieuwbare energiebronnen competitiever zullen worden in de nabije toekomst. Er lopen momenteel veel experimenten, zoals biobrandstof op basis van algen... Er is ruimte om meer in te zetten op de combinatie ‘Wat willen we?’ en ‘Wat kunnen we?’. De nieuwe K-dienst van PC Dr. Guislain zal

bijvoorbeeld verwarmd worden met een warmtepomp, een serieuze investering, maar op lange termijn kunnen we die recupereren. Dat is belangrijk om in het achterhoofd te houden. Het bewustzijn is er, duurzaamheid en ecologie leven sterk aan de basis. De ‘sense of urgency’ staat niet langer ter discussie. Verbindend werken is één van de hoekstenen van onze missie en dat dient niet alleen tussen mensen te gebeuren, maar ook tussen mens en natuur.”

Sint-Eduardus in Merksem

zonnepanelen

Daken van scholen zijn hoog, omvangrijk en ... ideaal voor zonnepanelen. Zo dacht ook het Sint-Eduardusinstituut in Merksem, dat sinds juni 2021 geniet van groene stroom door de 400 zonnepanelen op hun vernieuwde dak in de basisschool. Maar ook de secundaire school in Sint-Eduardus zet in op duurzaamheid.

Waarom kozen jullie voor zonnepanelen?

“Het dak van de basisschool is recent vernieuwd, zonnepanelen leken ons een logische stap”, vertelt Steven Broos, directeur financiën en organisatie in Sint-Eduardus. “Zo’n installatie gaat echter gepaard met grote investeringskosten. Toen we vorig jaar een aanbod kregen om samen te werken met Engie, hebben we dan ook niet lang getwijfeld. Wij gebruiken 60% van de stroom die we opwekken, de rest verkoopt Engie. Na 10 jaar worden de zonnepanelen onze eigendom en dan zal de installatie ons jaarlijks 25.000 euro opbrengen. Het is dus zowel goed voor de financiën van de school als voor het milieu.”

Leeft het thema duurzaamheid op jullie school?

Steven: “Absoluut. Iedereen is er nu meer mee bezig, ook leerkrachten. Zij gaan dit dus ook bewuster meegeven aan de leerlingen. Maar ook leerlingen zelf staan er meer bij stil. Na de klimaatmarsen ontstond het idee om een klimaatraad op te richten. Deze wordt begeleid door enkele leerkrachten, maar het initiatief en de ideeën komen van de leerlingen zelf. Dat vinden we heel belangrijk, dat ze ermee bezig zijn en erover nadenken. Ze hebben ook al hele mooie dingen verwezenlijkt: zo is de secundaire school nu PMD-vrij. Aan de start van het schooljaar krijgen alle eerstejaars een drinkbus cadeau. Daarnaast neemt iedereen zijn eten mee in een brooddoos. Ook in de basisschool

is dat principe toegepast. We zijn momenteel in overleg met onze broodjeszaak of we kunnen werken met herbruikbare verpakkingen. Ook op clusterniveau proberen we in te zetten op duurzaamheid. Zo zijn we met de hele cluster overgeschakeld op LED-verlichting, dat zorgt voor veel minder verbruik.”

Hebben jullie nog plannen in de toekomst?

Steven: “We zouden graag nog meer de omgeving betrekken in het duurzaamheidsverhaal. We bekijken daarom een piste om eventueel de zonnepanelen vervroegd van Engie over te kopen, wanneer we ook het dak gaan vernieuwen van een gebouw in de secundaire school. We zouden dan een coöperatieve willen

opstarten, waar buurtbewoners en personeel mee investeren in de zonnepanelen en dus meegenieten van de groene stroom. Daarnaast zouden we in 2023 een deel van het voormalige kloostergebouw willen renoveren en dan zouden we het sanitair op regenwater brengen. Door deze renovaties moeten we ook de speelplaats van de eerste graad heraanleggen. Samen met de leerlingenraad zullen we onderzoeken hoe we die speelplaats ‘groener’ kunnen maken.”

We vinden het belangrijk om de leerlingen te laten meedenken over duurzame initiatieven op school

Sint-Michel in Leopoldsburg

groene speelplaats

Grijs, zo zien veel speelplaatsen eruit. Maar het kan ook anders; dat bewezen ze bij Sint-Michel in Leopoldsburg, met de aanleg van een groene speelplaats voor de bovenbouw. Katrien Luts, leerkracht aardrijkskunde, natuurwetenschappen en esthetica in de derde graad: “We zijn begonnen in 2017 en ieder jaar wordt het een beetje groener. De speelplaats ziet er nu helemaal anders uit.”

Waarom hebben jullie gekozen voor een groene speelplaats?

Katrien: “Inzetten op ecologie en duurzaamheid maakt deel uit van onze schoolvisie en wordt ook gedragen door het bestuur, maar de vraag kwam in de eerste plaats van de ‘Jossen’, ons leerlingenparlement. Ze helpen meedenken over wat er op de speelplaats gewenst is en ze organiseren ook leuke momentjes tijdens de speeltijden. Ze wilden graag een gezelligere speelplaats, met meer groen en meer zitplaatsen. In 2017 hebben we daarom een ‘werkgroep speelplaats’ opgericht, waar een 8-tal leerkrachten deel van uitmaken. Er was veel enthousiasme om van de school een groenere plek te maken. De eerste verwezenlijking was de aanleg van verschillende cirkelvormige plantenperken met haagjes. Daarvoor moesten we eerst de klinkers van de

speelplaats op die plekken uitbreken en de stabilisatie verwijderen.”

Dat klinkt als een serieus karwei...

Katrien: “Dat was het zeker. Het werd daarna dan ook wat moeilijker om nog voldoende helpende handen te vinden voor de volgende fases. Samen met enkele diehards zijn we er echter in geslaagd om in de vakantieperiodes een buitenklas aan te leggen, met grote betonblokken en gevelgroen. Ook braken we een oude wc-blok af, om er een nieuw parkje aan te leggen. Het project is echter nog niet volledig klaar, we willen er nog bomen planten en een afdak plaatsen. Het is de bedoeling dat het in de toekomst permanente buitenklassen worden, waar we ook bij minder mooi weer les kunnen geven. Maar het moet financieel ook haalbaar zijn. De school investeert veel

in het project en we kunnen rekenen op bijdragen van de spaghettidag en het oudercomité, maar dat dekt niet alles. Daarom dienden we nu ook een dossier in bij Cera. Ik hoop dat we zo extra middelen kunnen verzamelen.”

Vanwaar jouw engagement om je schouder onder dit project te zetten?

Katrien: “Er kruipt veel werk in, maar je ziet ook echt resultaat. De speelplaats oogt nu helemaal anders dan enkele jaren geleden. Ze vormt nu vaak het gezellige en sfeervolle decor voor evenementen zoals proclamaties. Daar haal ik veel voldoening uit. Je ziet dat de leerlingen er veel plezier aan beleven en ook voor het lerarenteam is het leuker werken. Ik ben trots op wat we reeds hebben verwezenlijkt.”

Inzetten op ecologie en duurzaamheid maakt deel uit van onze schoolvisie en wordt ook gedragen door het bestuur, maar de vraag kwam in de eerste plaats van de leerlingen

Ebergiste in Vurste elektrische busjes

Dat auto's vervuילend zijn, dat weten ze ook bij Ebergiste. De voorziening zet hard in op de vergroening van het wagenpark, onder andere door de recente aanschaf van 2 elektrische busjes en een elektrische bestelwagen voor de technische dienst. Luc Aelbrecht, logistiek-administratief directeur bij Ebergiste: "Onze medewerkers geven om ecologie. Ze komen steeds vaker met de (elektrische) fiets of het openbaar vervoer naar het werk."

Waarom hebben jullie gekozen voor elektrische busjes?

Luc: "We willen inzetten op een groener wagenpark, elektrische busjes leken ons dan ook een logische investering. Vroeger was dit geen optie omwille van het prijskaartje, maar ondertussen is het een stuk betaalbaarder geworden. Het gaat op dit moment echter enkel over kleine busjes en een bestelwagen voor de technische dienst. Grote elektrische busjes – waar ook rolstoelgebruikers in vervoerd kunnen worden – hebben we nog niet. Al is het wel de bedoeling om deze in de toekomst aan te schaffen. Investeren in nieuwe benzine- en dieselbusjes zullen we alvast niet meer doen. Aangezien we meer en meer elektrisch willen rijden, plaatsen we binnenkort laadpalen op de campus. We zullen deze openstellen voor personeelsleden, bezoekers en omwonenden met een elektrische wagen. Zo kunnen ze bij ons 'tanken', tegen een eerlijke prijs."

Leeft het thema duurzaamheid ook bij de medewerkers?

Luc: "Onze medewerkers zijn zeker bezig met het thema duurzaamheid, dat uit zich bijvoorbeeld in het woon-werkverkeer. In het verleden hebben we hard ingezet op duurzame mobiliteit. Medewerkers die in een straal van 15 kilometer van de campus wonen, hebben we persoonlijk aangeschreven om hen aan te sporen meer te voet of met de fiets naar het werk te komen. Om de stap kleiner te maken, hebben we geïnvesteerd in

extra fietsenstallingen en bieden we medewerkers nu de mogelijkheid om te douchen bij het aankomen. Ook hebben we een aantal pendelfietsen aangeschaft, dit voor medewerkers die met het openbaar vervoer komen en het stuk tot aan de campus moeten overbruggen. Al deze investeringen hebben zeker geholpen. Je ziet dat medewerkers minder vaak de wagen nemen."

Maar duurzaam transport is niet het enige waar jullie op inzetten...

Luc: "Dat klopt, we zetten ook in op zonnepanelen, meer isolatie in de gebouwen, regenwaterrecuperatie, meer biodiversiteit,... Voor onze hoofdcampus in Vurste hebben we resoluut gekozen om enkel nog maar te investeren in vervangingsnieuwbouw,

geen renovatieprojecten meer. We willen in de toekomst ook meer inzetten op energiebeheersystemen in nieuwbouwprojecten: deze zorgen ervoor dat energie zo optimaal mogelijk benut wordt. Eigenlijk is ons uiteindelijk streefdoel het bekomen van energieneutrale campussen. We willen fossiele brandstoffen zoveel mogelijk weren en bijvoorbeeld werken met verwarming via warmtenetten. In de verre toekomst zouden we misschien zelf warmtenetten kunnen creëren, waarop buurtbewoners kunnen aansluiten. We hebben alleszins nog veel plannen en dromen, maar aangezien het over grote budgetten gaat, moeten we keuzes maken. Maar elke stap die we zetten, is er eentje in de richting van een meer energieneutrale voorziening."

ERE

wie ere toekomt

Wat wou je later worden toen je kind was? Verpleegkundige. Ik vond dat een zorgberoep goed bij mijn persoonlijkheid paste.

Welk moment op je werk zal je altijd bijblijven? Het moment dat we tijdelijk verhuisden naar een ander gebouw. De 3 administratieve diensten, namelijk patiëntenadministratie, boekhouding en personeelsdienst, werden ondergebracht in 3 naast elkaar liggende lokalen. Veel ruimte was er niet, maar de verbondenheid was nog nooit zo groot.

Hoe denk je dat je collega's je ervaren? Als een persoon die iedereen altijd wil helpen, ten koste van mijn eigen werk en tijd.

Welke eigenschap zie je liever niet bij collega's? Ik heb het moeilijk met mensen die zich 'verrijken' op de verdienste van anderen. Ere wie ere toekomt.

Wat beschouw je zelf als je grootste prestatie? Mijn 2 lieve kinderen. De grootste prestatie en het mooiste geschenk dat je kan krijgen als moeder.

Als je iets aan je werkomgeving zou willen veranderen, wat zou dat dan zijn? Ik kijk ernaar uit om – na corona – tijdens de middag opnieuw te kunnen 'verbroederen' met de collega's van andere diensten.

Wat vind je de grootste troef van Broeders van Liefde? De aandacht die we schenken aan de kwetsbaren in onze maatschappij. We zijn een grote organisatie die dankzij haar expertise een stempel kan drukken op het beleid ten bate van de mensen waar we dagelijks zorg voor dragen.

Wat geeft jou hoop? Momenteel is de COVID-19 vaccinatieteller boven de 70% gestegen. Het geeft mij hoop dat dit najaar en deze winter de druk op de Belgische ziekenhuizen minder groot zal zijn en dat we stilaan naar het normale terugkeren.

Wanneer ga je tevreden naar huis? Wanneer ik mijn geplande taken heb kunnen afwerken en nog een gemoeidelijk 'klapje' heb kunnen doen met de receptioniste van dienst.

Van welke gewoonte wil je het liefst af? In periodes waarin het druk is op het werk, durf ik wel eens naar een koekje of een zakje chips grijpen.

Waar kijk je naar uit deze herfst? Zachte temperaturen, een vaak open hemel, zacht en toch geregeld warm licht ... De herfst is soms een heel aangenaam, maar vooral kleurrijk seizoen. Het geeft je goesting om je wandelschoenen aan te trekken en van de laatste 'warme' momenten van het jaar te genieten.

Hoe voelt liefde aan? Je voelt je gezien en gehoord voor wie je bent en ervaart een veilig en geborgen gevoel, zonder de vereiste van een wederdienst.

Waar word je verdrietig van? Het raakt mij dat in de 21ste eeuw mensen met een andere geaardheid nog steeds gediscrimineerd worden en vaak ten prooi vallen aan fysiek en verbaal geweld.

Wat is je favoriete vakantiebestemming? Oostenrijk. Bergen, meren, stilte en rust; dat zijn de kwaliteiten waaraan mijn vakantie moet voldoen.

Waar kom je tot rust? Op het strand, voor een avondwandeling.

Welke persoon bewonder je het meest en waarom? Martin Luther King, hij kwam op voor de burgerrechten in de jaren '50 en '60 en dat blijft een actueel thema.

Wat is het dichtst dat je ooit bij de dood bent geweest? Een jaar terug werden we 's nachts opgebeld door onze buurvrouw. Haar echtgenoot was uit bed gevallen. Toen we bij hem kwamen, voelden we geen polsslagen meer. Met behulp van de noodcentrale hebben we de reanimatie opgestart tot de hulpdiensten het van ons overnamen. Jammer genoeg heeft hij het niet gehaald en dat blijft knagen.

Wie mag jou altijd wakker bellen? Mijn familie, vrienden en collega's. Ik spring in mijn kleren en kom af!

Welke waardevolle les heeft het leven je geleerd? Er zijn er zoveel ... Wees gelukkig met wat je hebt en deel dat geluk met wie je dierbaar is. Geniet van de kleine dingen in het leven. Wees jezelf.

Waar droom je nog van? Om nog iets te mogen betekenen in de gehandicaptenzorg.

Hoe wil je herinnerd worden? Als een zorgzaam, respectvol en dankbaar persoon.

21

antwoorder

Pascale Bouljon

Diensthofd boekhouding
bij psychiatrisch centrum Sint-Amandus in Beernem

“

Het raakt mij dat in de 21ste eeuw mensen met een andere geaardheid nog steeds gediscrimineerd worden

over seks en relaties en hoe daarmee om te gaan in de psychiatrische hulpverlening

WIE?

Marleen Feyens maakt deel uit van de werkgroep 'Mag ik u kussen?'. In principe is er vanuit elke afdeling iemand vertegenwoordigd en is er ook 1 vertegenwoordiger per vakgroep aanwezig in de werkgroep. Ook vormen we een intervisiegroep die specifiek aan de slag gaat met moeilijke situaties of vragen op de afdelingen. Collega's kunnen ons mailen en dan proberen wij met de werkgroep een antwoord te formuleren op een specifieke vraag en koppelen we dat terug. Daarnaast staat de werkgroep in nauw contact met Sensoa voor input en vormingen.

WAT?

De werkgroep komt op regelmatige basis samen om te overleggen over seksualiteit, verliefdheid en relaties. We geven aan de hand van 2 à 3 nieuwsbrieven per jaar tips aan de werknemers wat er kan, hoe ze best omgaan met relaties tussen patiënten en hoe ze hun grenzen kunnen

// Marleen Feyens werkt als dramatherapeute op de afdeling Eetherstel in Zorggroep Alexianen in Tienen. Daarnaast is ze lid van de werkgroep 'Mag ik u kussen?', over omgaan met seksualiteit, verliefdheid en relaties in een psychiatrische context en in het therapeutisch aanbod.

Wil je meer weten over hoe je op jouw werk aandacht kan besteden aan seksualiteit en relaties? Neem dan contact op met Marleen via marleen.feyens@azt.broedersvanliefde.be

stellen. We delen inzichten uit recent wetenschappelijk onderzoek en geven inspiratie om over na te denken en toe te passen. Verder hadden we al eens een marktje met werkvormen, om met thema's die verband houden met relaties en seksualiteit aan de slag te gaan in de groepen. Ook kon je er kennismaken met het vlaggensysteem van Sensoa* en met onze werkgroep. Tot slot zijn er de middagseminaries voor werknemers en patiënten, die we regelmatig proberen te herhalen. Vanwege de coronacrisis lag het even stil,

maar binnenkort pikken we de draad weer op. We hadden al een seminarie rond hoe je op een positieve manier kan kijken naar relaties, seksualiteit en verliefdheid in de psychiatrie en in het therapeutisch aanbod. Ook een seminarie over de invloed van psychische stoornissen en/of medicatie op de seksualiteitsbeleving kwam al eens aan bod.

WAAR?

We organiseren al deze initiatieven voor de medewerkers van Alexianen Zorggroep Tienen en dat voor alle afdelingen. Iedereen die met vragen zit, kan aansluiten bij een middagseminarie, onze nieuwsbrieven lezen of ons persoonlijk contacteren met een vraag.

WAAROM?

We merkten dat er veel vragen waren van hulpverleners over nabijheid en het bespreken van het thema intimiteit met patiënten. Wat kan er en wat niet? Mag je knuffelen met een patiënt? Zit dat het therapeutisch proces niet in de weg? Hoe reageer je op relaties tussen patiënten? Vaak weten hulpverleners niet goed hoe ze het gesprek daarover moeten starten en ook de patiënten zelf zullen het thema niet snel aankaarten. Waar we vroeger misschien al sneller zeiden dat iets niet kon of mocht, kijken we nu voornamelijk naar een gezonde seksuele ontwikkeling van de patiënt. Een open gesprek met de patiënt is echter cruciaal opdat deze ook leert om rekening te houden met andere patiënten en zorgverleners. Er moeten bepaalde grenzen zijn.

TYPISCH BROEDERS VAN LIEFDE?

We zijn een groot ziekenhuis en willen laten horen dat we relaties, verliefdheid en seksualiteit belangrijke thema's vinden. Iedereen binnen Alexianen Zorggroep zoekt binnen zijn of haar vakgebied hoe ze de thema's kunnen toepassen binnen de therapie sessies. Heel typerend voor ons en de organisatie Broeders van Liefde is dat we verbindend werken en de familie van patiënten en partners betrekken bij het proces. Op team Eetherstel gebeurt dat bijvoorbeeld door Multi-family therapie en partnergroepen. In die partnergroepen gaan we na hoe een eetstoornis op de relatie kan wegen.

Het is zo belangrijk in een herstelproces dat ze dat samen kunnen delen en er samen doorkomen. Ondertussen bestaan er verschillende modules rond verliefdheid, relaties en seksualiteit en hebben we er met de werkgroep een korte visietekst rond uitgewerkt.* **db**

Vaak weten hulpverleners niet goed hoe ze een gesprek over relaties en seksualiteit moeten starten en ook de patiënten zelf zullen het thema niet snel aankaarten

VISIETEKST

// Tijdens de behandeling hechten we belang aan wie je bent en hoe je jezelf kan zijn.

Twee aspecten waar we het graag met jou over willen hebben zijn relaties en seksualiteit. Beiden zijn altijd in ontwikkeling. Ze zijn een verrijking, maar soms ook een uitdaging, waarbij je jezelf vragen kan stellen. Vanuit een open en respectvolle houding en met aandacht voor ieders veiligheid en kwetsbaarheid kan je met ons over relaties en seksualiteit in dialoog gaan.

WAT IS HET VLAGGENSYSTEEM VAN SENSOA?

// Het vlaggensysteem helpt hulpverleners, medewerkers, bestuursleden, maar ook ouders, kinderen en jongeren zelf beter in te schatten wanneer seksueel gedrag grensoverschrijdend is of niet. Het systeem bestaat uit vier vlaggen (een groene, gele, rode en zwarte vlag) en zes criteria om seksueel gedrag te beoordelen: toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, ontwikkeling, context en zelfrespect. Het schetst ook een pedagogische reactie per vlag, waar de hulpverlener zich op kan baseren in zijn reactie of aanpak.

Waarom is dat belangrijk? Er is vaak een groot verschil in de persoonlijke meningen en reactiewijzen van hulpverleners, waardoor kinderen en jongeren soms heel verwarrende boodschappen krijgen. Hulpverleners voelen zich meestal onzeker en dit systeem geeft houvast en creëert een gemeenschappelijke taal en een basis voor overleg.

De methodiek geeft geen antwoord op alle voorkomende situaties, maar probeert om via het overlopen van de criteria tot een goed overwogen reactie te komen. Dat geeft tegenwicht aan emotioneel of paniekerig reageren, of onverschilligheid.

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG IN BURUNDI

Volgens The World Federation for Mental Health is de toegang tot mentale gezondheidszorg niet gelijk verdeeld. Hun jaarthema is dan ook niet voor niets 'Mental Health in an Unequal World'. 75-95% van de mensen met een laag tot gemiddeld inkomen met mentale problemen hebben geen toegang tot organisaties en diensten om deze problemen aan te pakken. De Belgische Broeder van Liefde Johan Van Raemdonck verblijft al 11 jaar in Burundi (Gitega) en engageert er zich dagelijks voor mensen met een psychische kwetsbaarheid: "De levenssituatie van Burundezen met psychische problemen is de afgelopen 10 jaar menswaardiger geworden, maar we hebben nog een lange weg te gaan."

"85% van de Burundese bevolking leeft op het platteland en heeft geen toegang tot elektriciteit en stromend water", vertelt Broeder Johan Van Raemdonck, verantwoordelijk voor de apotheek van het psychiatrisch centrum in Gitega. "Sommigen leven er op één maaltijd per dag. Het is logisch dat geestelijke gezondheidszorg niet op hun prioriteitenlijst staat. Daarnaast hebben ze vaak geen geld om een taxi te nemen naar een psychiatrisch ziekenhuis." De Broeders van Liefde hebben ondertussen, in de laatste 25 jaar, 3 psychiatrische ziekenhuizen gebouwd in Burundi: in Bujumbura, in Gitega en daarna in Ngozi. "We willen zoveel mogelijk mensen bereiken en de zorg zo toegankelijk mogelijk maken. De nabijheid van het ziekenhuis verlaagt de drempel om hulp te zoeken."

STEUN

Voor de allerarmste patiënten in Burundi wordt financiële steun voorzien. "In Burundi is er een Ministerie van Solidariteit. Zij betalen de factuur van een kleine groep mensen die erkend zijn als arme psychiatrische patiënten. Wij helpen de patiënten met de opmaak van hun dossier, want het

vraagt veel administratie om erkend te worden. Soms krijgen zieken ook steun via een vereniging, pastoor, zuster of kennis. Maar de meeste mensen betalen hun factuur zelf. Dat is niet gemakkelijk, men kan niet terugvallen op een sociaal zekerheidsstelsel zoals in België."

STIGMA

Ook het stigma op geestelijke gezondheid maakt het voor patiënten niet altijd gemakkelijk. "Er heersen in Burundi nog veel vooroordelen. Zo gelooft men soms niet dat een patiënt kan genezen of vragen ze eerst hulp aan een 'tovenaar'. Soms worden patiënten gebracht met de handen op de rug gebonden, het touw zo strak dat ze er luttelkens aan overhouden. Maar in de afgelopen elf jaar dat ik hier werk, merk ik zeker vooruitgang. In 2011 kregen we slechts 77 patiënten over de vloer, dat aantal is elk jaar fors gestegen. In totaal kregen we in Gitega al 5.200 patiënten over de vloer. Mensen die genezen zijn het levende bewijs dat de hulpverlening werkt.

Dat stimuleert anderen ook om hulp te zoeken. Voor de patiënten wordt de kwaliteit van het leven een stuk hoger. Ze kunnen terug meedraaien in de maatschappij en voelen zich vooral meer gewaardeerd. Ik merk het wanneer ik patiënten tegen kom in de opnamedienst of in de tuin. Een groet, gezien worden en aandacht krijgen, daar hebben ze veel aan. Het draagt bij tot een menswaardiger bestaan."

TOEKOMST

Niet enkel het aantal patiënten is de afgelopen jaren geëvolueerd, ook het psychiatrisch centrum is verder gegroeid. "Naast de ergotherapie en consultaties met psychotherapie en medicatie is er nu het labo bijgekomen. Daarnaast hebben we een klein hospitaal voor opname en een sociale dienst. Als ik mag dromen, hoop ik dat we in de toekomst nog een extra stuk grond kunnen kopen, zodat we de patiënten in crisis kunnen scheiden van de patiënten die stabiel zijn. Dat zou de kwaliteit van de zorg nog een stuk verhogen."

Het project van broeder Johan wordt vanuit Broeders van Liefde mee ondersteund. Meer weten? Neem een kijkje op www.fracarita-belgium.org/.

aan het
woord

interview met

Ben Weyts

////////////////////

**‘Hét onderwijs’
bestaat niet**

Bijna 2 jaar is Ben Weyts ondertussen minister van Onderwijs en hij schuwde de heikele thema's niet. Vaste benoemingen, eindtermen, centrale examens, inschrijvingsdecreet of een nieuwe cao: taboeloos zet hij er zijn tanden in. Hoog tijd dus om hem eens aan de tand te voelen bij het begin van dit postcorona schooljaar. "Als samenleving hebben we het welbevinden bij leerlingen en leerkrachten vaak verwaarloosd, maar de coronacrisis heeft ons in ieder geval geleerd dat daar een serieus probleem is."

📄 MATTIAS DEVRIENDT | 🗨️ EMY ELLEBOOG, KABINET ONDERWIJS

Centrum Brussel. Geen woordvoerder, geen papier, jasje uit. Een interview met Ben Weyts is minder geregisseerd dan bij zijn collega's en dat is niet onlogisch. Als ex-woordvoerder weet hij maar al te goed hoe hij een boodschap bondig en direct, maar toch met de nodige diplomatie moet brengen. Ook als het een gevoelig onderwerp zoals het onderwijs betreft. We willen hem niet vragen een score te geven van 1 tot 10, maar wat vindt hij nu eigenlijk na bijna 2 jaar van dat hele onderwijsstelsel? "Het is bij uitstek één groot historisch compromis. Als minister van Onderwijs voel ik me vaak de voorzitter van een diplomatieke conferentie. Ik ben veel meer dan andere ministers aangewezen op dialoog en overleg en ik respecteer dat uitermate. Toch hebben we fundamentele doorbraken kunnen realiseren om het onderwijsstelsel bij te sturen, denk maar aan de aanpak van corona, de dossiers rond vaste benoemingen, de nieuwe cao, het inschrijvingsdecreet, de vervanging van het M-decreet, de nieuwe eindtermen. Dat alles hebben we samen gedaan na veelvuldig, diepgaand en heel breed overleg."

dichtbij: Op welk van die dossiers bent u het meest trots?

"Misschien wel op dat van de vaste benoemingen. 'Handen af of we leggen de boel plat', zei de ene, 'afschaffen die handel', zei de andere. Dat was echt een patstelling. Ik heb geprobeerd om die 2 uitersten dicht

bij elkaar te brengen door na te denken hoe de vaste benoeming een middel kan worden om jonge krachten sneller aan ons te binden en om zij die het ter kwader trouw als schild gebruiken en de reputatie van 99% van hun bonafide collega's verknallen, sneller de deur te wijzen."

MINIMUMDOELEN

dichtbij: Heet hangijker afgelopen jaar waren de nieuwe eindtermen. Waarom is het resultaat voor u geslaagd?

"Omdat ze het werk zijn van het onderwijsveld zelf. Ik zat zelfs niet aan tafel!"

dichtbij: Hoe komt het dan dat het Katholiek Onderwijs Vlaanderen naar het gerecht stapt?

"Dat moet u aan hen vragen. Kijk, twee jaar lang hebben de onderwijskoepels, leerkrachten en experts samengewerkt in verschillende ontwikkelcommissies om minimumdoelen vast te leggen. Minimumdoelen! Die mag de maatschappij die zoveel geld investeert in ons onderwijs toch wel vastleggen? Hoe een school die minimumdoelen dan realiseert, wat ze daarbovenop nog doen, via welke methodes, principes, handboeken, pedagogische inzichten of systemen: dat beslissen ze zelf. Dat is precies vrijheid van onderwijs en laat mij duidelijk zijn: ik hoop dat elke leerkracht zijn leerlingen ver boven die lat kan stuwen."

dichtbij: De eindtermen zijn heel gedetailleerd. Meer dan 300 pagina's. Is er nog tijd om eigen accenten te leggen voor leerkrachten of voor een school?

"Natuurlijk. Het onderwijsveld heeft de eindtermen geschreven. Ik heb er alle vertrouwen in dat ze realistisch opgesteld zijn. Zal er ergens eentje tussen zitten die te gedetailleerd is? Ja, natuurlijk. Waar ik vanaf wil, zijn eindtermen die voor de komende 50 jaar in marmer gebeiteld staan. Voor mij zijn ze een dynamisch gegeven met kleine aanpassingen en cursieve route. We zullen geen 10 jaar wachten om ze bij te schaven of aan te passen. Als we zien dat er weeffouten in zitten of dat de toepassing in de praktijk aanpassingen vraagt, dan moeten we dat doen. Daarvoor is er een praktijkcommissie opgericht, nota bene voorgezeten door iemand uit het Katholiek Onderwijs. Ik voorzie trouwens een gedoogperiode van 2 jaar waarin geen enkele school gesanctioneerd zal worden. Iedereen moet de tijd krijgen om de nieuwe eindtermen geleidelijk te implementeren. Dit is geen revolutie, hé."

dichtbij: Kunst en creativiteit zijn van groot belang voor elk van ons om in het dagelijkse leven evenwicht te behouden en moeilijke ervaringen te verwerken, aldus kinderpsychiater Peter Adriaenssens. Niet alles kan met intellect en met ratio worden gevat. In de nieuwe eindtermen

moeten kunst en artistieke vorming echter wat plaats maken voor financiële geletterdheid en burgerschap. Daar is erg veel kritiek op ...

“Dat is onzin. Echt waar. Er is een hele discussie geweest waarin kritiek kwam uit BSO en TSO op het feit dat er te veel aandacht was voor algemene vorming en te weinig voor specifieke vorming. Nogmaals, de eindtermen bepalen wat kinderen en jongeren moeten kennen en kunnen, niet het aantal uren die een school moet uittrekken voor een vak. Het zijn de scholen zelf die de afweging maken hoe ze de uren per vak inde-len: meer aandacht voor vak X wil zeggen minder aandacht voor vak Y. We kunnen het aantal uren niet optrekken. Het allerbelangrijkste in deze hele discussie is wat mij betreft dat er veel meer aandacht is voor de basisvakken: Nederlands en wis-kunde. Dat zijn de vakken die zowel in het basis- als in het secundair onderwijs andere vakken mogelijk maken.”

SOFTWARE

dichtbij: Als we even uitzoomen, wat is dan volgens u het doel van het onderwijs?

“Voor mij is het doel tweeledig. Enerzijds maximaal kennis aanbieden en talenten aanboren en anderzijds kinderen en jongeren ontwikkelen tot sociale wezens die zich goed voelen in interactie met anderen en in hun eigen vel. Het is geen keuze tussen kennisverwerving en welbevinden, het is de dynamiek tussen beiden.”

dichtbij: Doorheen de geschiedenis is er een continue slingerbeweging tussen die beide. Waar bevindt het onderwijs zich momenteel?

“Dat weet ik niet. ‘Hét onderwijs’ bestaat niet hé! (lacht) Ik zie het trouwens niet als een tegenstelling, maar als twee dingen die elkaar constant nodig hebben en versterken.”

dichtbij: Wie zich in ieder geval niet echt lekker in zijn vel voelt, zijn de leerlingen van het buitengewoon onderwijs die 4 uur onderweg zijn met de schoolbus, enkele rit. Wat vond u van die VRT-reportage?

“Pijnlijk natuurlijk. Dat zijn extreme voorbeelden, maar ze leggen wel iets bloot. Het probleem zit hem in de planning. Alles gebeurt nog met pen en papier in plaats van via softwareprogramma’s. De gemiddelde reisduur wordt sterk vertekend door de lange reistijd van enkelen die erg ver wonen. We moeten die hele plan-ning dus dringend digitaliseren op grond van mobiele data zodat we met 1 muisklik de problemen er kunnen uithalen.”

dichtbij: Akkoord, maar is dat hele deur-aan-deur schoolbusvervoer niet stilaan achterhaald als oplossing voor de problematiek? In onze school in Roeselare loopt al 5 jaar een pilootproject om zelfredzame oplossingen op maat te zoeken voor elk kind uit de regio. Via mobicoaches, openbaar vervoer, fietsen, minibussen en gezamenlijke opstapplaatsen zijn ze erin geslaagd om voor bijna elk kind een oplossing te vinden. Er wordt haast niemand meer op de traditionele manier opgehaald ...

“Die pilootprojecten lopen inderdaad

heel goed, nog tot het einde van dit schooljaar, en recent hebben we het project in Antwerpen ook verlengd, maar ik wil daarnaast vooral inzetten op modernisering en professionalisering. Vergeet ook niet dat er een sterke toename is van kinderen in het buitengewoon onderwijs waar-door er ook meer kinderen op de bus belanden.”

dichtbij: En die toename zorgt voor nog meer uitdagingen. Moeten scholen buitengewoon en gewoon onderwijs niet nauwer samenwerken? Schotten wegnemen?

“Inderdaad. Er is een poort tussen gewoon en buitengewoon onderwijs en het probleem is dat de klink maar aan één kant staat. Er moet eentje aan beide kanten hangen. Nu lijkt het alsof kinderen worden ‘veroordeeld’ tot buitengewoon onderwijs terwijl de weg terug perfect mogelijk moet zijn. Waarom zou een kind uit het buiten-gewoon onderwijs niet een deel van zijn of haar vakken kunnen volgen in een school voor gewoon onderwijs?”

dichtbij: Omdat er ook een financieel plaatje aan hangt...

“Ja dat klopt. De financiële middelen voor ondersteuning mogen niet verstoord raken, maar ik wil wel benadrukken dat dergelijke individuele curricula op dit moment al mogelijk

We zullen geen 10 jaar wachten om de eindtermen bij te schaven of aan te passen

zijn. Er staan trouwens nog andere zaken in de steigers om de deur in omgekeerde richting te openen. Een van de grote problemen is bijvoorbeeld dat we de kennis en expertise van het buitengewoon onderwijs al te vaak terzijde hebben geschoven. Honderden instellingen zijn nu bezig met het organiseren van ondersteuning in het kader van het M-decreet. Wij willen die groeperen in een 36-tal leersteuncentra met in elk daarvan experts uit buitengewoon onderwijs, want daar zit natuurlijk heel veel kennis over alle mogelijke types.”

SCHOOLMOE

dichtbij: Ook binnen het gewoon onderwijs ziet men een overstap van ASO naar TSO of BSO vaak als een veroordeling, terwijl er op de arbeidsmarkt vaak meer kansen liggen voor wie uit TSO of BSO komt. Hoe gaat u dat keren?

“ASO, dat is de uitzondering hé. Het grootste deel van de leerlingen zit nog steeds in TSO of BSO.”

dichtbij: Akkoord, maar het aandeel daalt. In Knack stond laatst bijvoorbeeld dat het aantal leerlingen in de 59 studierichtingen mechanica

en elektriciteit in 20 jaar tijd teruggevallen is van 40.000 naar 28.000. Dat is niet goed hé ...

“Ik kan ervan meespreken. Mijn vader gaf elektriciteit in Don Bosco in Halle en dat was inderdaad aan iets grotere groepen. We zien dat de populariteit van STEM-opleidingen in het ASO groeit, maar het klopt dat er in TSO en BSO nog altijd een probleem is niettegenstaande er een enorme krapte heerst op de arbeidsmarkt. Kijk, het begint sowieso in de lagere school. Daar moeten we leerlingen laten proeven van STEM-opleidingen, talenten prikkelen en hen laten voelen hoe leuk techniek is. We verliezen veel jongeren omdat ze ofwel te laat kiezen waardoor ze al bijna schoolmoe zijn door eerdere ervaringen ofwel helemaal niet kiezen en inderdaad ferm tegen hun goesting het hele ASO-traject afleggen en finaal heel weinig in handen hebben om de arbeidsmarkt op te gaan na het secundair onderwijs.”

BIOLOGIE

dichtbij: Wat is voor u een goeie leerkracht?

“Iemand die maximaal de talenten van kinderen en jongeren aanboort en er dus in slaagt om bij hen een zo groot mogelijke leerwinst te boeken.”

dichtbij: Herinner je je zelf een leerkracht naar wie je opkeek?

“Oh, verschillende hoor. Ik had bijvoorbeeld geen speciale interesse in biologie, maar toch was er één biologieleerkracht die het op zo'n manier wist te brengen, heel laagdrempelig, vulgariserend en proefondervindelijk, dat ik dat jaar heel geboeid luisterde.”

dichtbij: De Morgen berichtte dat 7 op 10 leerkrachten de druk te hoog vindt en dat 1 op 3 een burn-out riskeert. Hoe komt het toch dat al die gepassioneerde mensen ziek lijken te worden?

“Als samenleving hebben we het welbevinden bij leerkrachten te vaak op de achtergrond geschoven, de coronacrisis heeft ons echter geleerd dat daar toch een serieus probleem schuilt. Ik neem die cijfers dus zeer ernstig. Weet je, 40% van de startende leerkrachten valt uit, dat is verschrikkelijk veel. In de nieuwe cao hebben we specifiek ingezet op het aantrekkelijker maken van het lerarenberoep, niet door een simpele loonsverhoging door te voeren, maar door ten eerste een budget van €52 miljoen te geven aan scholen zodat zij leerkrachten kunnen ontlasten van allerlei administratie, toezicht en andere taken die evengoed door derden kunnen

opgenomen worden. Zo kunnen leerkrachten zich focussen op hun kern-taak: lesgeven. Ten tweede kwamen we overeen om instrumers beter te coachen en te begeleiden. Een derde vorm van waardering is de fietsvergoeding, de internetvergoeding en de €500 per leerkracht om hen digitaal te équiperen, maar ook op te leiden om digitaal te werken. De digisprong moeten we niet alleen maken voor de leerlingen, maar ook voor de leerkrachten. Het zijn kleine stapjes, dat beseft ik, maar als we niet beginnen te wandelen, geraken we nergens.”

MICKEY MOUSE

dichtbij: De kwaliteit van het onderwijs daalt, maar de investeringen stijgen. Hoe komt dat eigenlijk?

“Na 16 opeenvolgende slechte PISA-resultaten is iedereen zich ondertussen wel bewust van het probleem en van de urgentie. We moeten dus iets doen! Ik wil de lat hoger leggen en meer ambitie tonen. Ik wil onszelf daarnaast een spiegel voorhouden via Vlaanderenbrede proeven. Weet je dat we het enige land in die hele OESO zijn die geen centrale examens organiseert om de kwaliteit te meten? Ten derde wil ik evalueren wat wel en wat niet marcheert. Ik hoef hier het proces over alle mogelijke pedagogische inzichten niet te maken, maar bepaalde recepten uit het verleden hebben blijkbaar toch niet gewerkt. Een commissie zal daarover binnenkort met de resultaten komen. Ten slotte wil ik af van die vrijblijvende ijkingsproef voor de lerarenopleiding. Het maakt vandaag niet uit of je de proef serieus invult of er een Mickey Mouse op tekent. Waarom organiseren we die dan? Ik wil dat mensen beseffen dat een lerarenopleiding verdorie op niveau is. Als het aan mij ligt, mogen daar wel gevolgen aan verbonden worden.”

dichtbij: Er is al een lerarentekort. Vreest u niet dat er op die manier

nog minder studenten een diploma leerkracht zullen behalen?

“Nee. Alle opleidingen waar we toelatingsproeven aan koppelen, worden populairder. Ik noem dat ‘trek in de schouw creëren’.”

dichtbij: Pedagogische begeleiders hebben echt meerwaarde geleverd in moeilijke tijden.

Toch moet er bespaard worden in de pedagogische begeleiding terwijl er langs de andere kant aanbestedingen worden uitgeschreven waar commerciële partners op intekenen om scholen te ondersteunen. Wat is het plan met de begeleidingsdiensten?

“Ik kijk er zo nuchter mogelijk naar. Op grond van de audits die gevoerd zijn, stel ik heel wat tekortkomingen vast, onder andere inzake efficiëntie. Ik scheer ze niet allemaal over dezelfde kam, zeker niet, maar het is wel een vaststelling. Het is niet de bedoeling dat ze een vangnet zijn voor leerkrachten met wie het misloopt. Weet je, ik vind het inriest dat er scholen zijn in Vlaanderen die geen beroep willen doen op de pedagogische begeleidingsdienst van hun eigen koepel. Dat is een gemiste kans, echt waar. We moeten de efficiëntieoefening doen, het kerntakendebat voeren en een resultaatsverbintenis vastleggen voor de begeleidingsdiensten.”

dichtbij: Gedetailleerdere eindtermen, centrale examens, resultaatsverbintnissen: het meten van de outcome is een duidelijke rode draad in uw beleid...

“Ik stel heel eenvoudig vast dat de input niet in verhouding staat tot de output. En dus grijp ik in. Er leeft een hoge verwachting in onze samenleving ten aanzien van ons onderwijs. Als we ervoor zorgen dat de kwaliteit toeneemt, dan zullen de appreciatie en waardering ook maatschappelijk toenemen. En dat verdient elke leerkracht.” **db**

“

Er is een poort tussen gewoon en buitengewoon onderwijs en het probleem is dat de klink maar aan één kant staat. Er moet een-tje aan beide kanten hangen

////////////////////////////////////

WIE IS BEN WEYTS?

- // Ben Weyts (*1970) is Vlaams viceminister-president bevoegd voor Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.
- // Hij is gehuwd en vader van 2 kinderen.
- // Om echt te ontspannen, gaat hij lopen in het bos of wandelen met de hond.
- // Als kind wilde hij voetballer worden, het is uiteindelijk voetbalsupporter en sportminister geworden.

“

Het maakt vandaag niet uit of je de ijkingsproef voor de lerarenopleiding serieus invult of er een Mickey Mouse op tekent. Waarom organiseren we die dan?

////////////////////////////////////

van alle markten

NAAR EEN MUSICAL

Maak je klaar voor talloze meezingmomenten en een portie feel good. De musical 'The Sound of Music' strijkt vanaf december neer in Antwerpen, Gent en Hasselt. Bestel dankzij Dichtbij tickets met een mooie korting en noteer ook alvast de volgende musicals in je agenda: Sneeuwwitje en Charlie and The Chocolate Factory.

Meer info via: www.dichtbijmagazine.be.

PHANTASIALAND, DUITSLAND

Zin in een weekendje weg in de herfst? Waarom geen bezoek plannen aan Phantasieland? Het gerenommeerde pretpark behoort tot de populairste in Europa en bevindt zich in het Duitse Brühl, vlakbij Keulen, op slechts 2 uur rijden van Brussel of Antwerpen. Als medewerker van Broeders van Liefde krijgt je 20 tot 44% korting op de ticketprijs. Je kan er bovendien overnachten in 1 van de 3 themahotels op het parkdomein.

Alles over de wondere wereld van Phantasieland vind je op: www.dichtbijmagazine.be.

LICHTFESTIVALS ZOO ANTWERPEN & PLANCKENDAEL

Volg in ZOO Antwerpen het konijn en duik in de droomwereld van Alice in Wonderland of ontdek de adembenemende dino's van Dinolights in ZOO Planckendael. Als medewerker van Broeders van Liefde kan je tickets reserveren met 3 euro korting: € 16 i.p.v. € 19 voor een volwassene (€ 14 i.p.v. € 16 voor kinderen vanaf 3 jaar). Indien je beide lichtfestivals wenst te bezoeken, geniet je van een extra voordeel.

Vind de links om tickets te bestellen via www.dichtbijmagazine.be.

Sommige pagina's op www.dichtbijmagazine.be zijn afgeschermd met een wachtwoord.
DAT WACHTWOORD IS:
dichtbij

wedstrijd

Proficiat!

Psychiatisch verpleegkundige **Jelleke Schotmans** uit PC Asster in Sint-Truiden wint een stille robotstofzuiger van Rowenta. Voetjes omhoog en geniet van de rust!

© ZJEROME PHOTOGRAPHY

WIN!**3 Droogbloem-boeketten**

Dichtbij kan dankzij bloemenzaak **Into the Wild** de huizen van drie medewerkers opfleuren met een mooi en duurzaam droogbloemboeket. Om extra lang van te genieten!

Speel mee!

Stuur het antwoord op de volgende vraag + naam van je werkplek naar nikkie.steyaert@broedersvanliefde.be. Deelnemen kan ook via het wedstrijdformulier op www.dichtbijmagazine.be.

● **Wat doe jij om jouw ecologische voetafdruk te verkleinen?**

Niet gewonnen? Als medewerker van Broeders van Liefde kan je genieten van tal van personeelsacties, ook van thuis uit. Zo zijn er tal van bedrijven die kortingen aanbieden via hun webshop!

Meer info op onze website, www.dichtbijmagazine.be.

ELK JAAR

tijdens de herfst oefenen we een beetje in oud worden

Ik katapulteer mezelf graag terug naar de lagere school. Ik ben een jaar of acht en ga met de bus naar het bos.

Het is zover: onze jaarlijkse herfstwandeling. Joepie, vrijheid! Zelf mogen bepalen waarover we praten tijdens het wandelen. Op ons eigen benen, de ene rode-laarzen-voet voor de andere, in een prachtig weids decor. De zon trakteert ons op een mooie kleurenpalet aan de hemel. We verzamelen grote gekleurde bladeren van de grond, om ze in de lente terug te vinden, verdwaald tussen de bladzijden van een dik sprookjesboek. Nog wat verder terug in de tijd. Ik ben 6, het is november en ik wandel op het kerkhof. Mijn tante vertelt de familiegeschiedenis terwijl we tussen de naakte bomen op zoek gaan naar het graf van een ver familielid. Nadien krijg ik een warme chocomelk en een pannenkoek. Pure verwennerij.

Voor mij is herfst rust. Zich onbewust van het gejaagde voorbereiden van de feesten in de lente, het snoeien van de bomen, het studeren van examens en het pakken van de lege valiezen in de hoek. Herfst is een tijd van wandelen, een frisse neus halen, genieten van de gezonde buitenlucht. Gezellig keuvelen en samen een theetje drinken. Alles wat langzamer laten gaan. Tijd voor een boek en wat

hersengymnastiek, afgewisseld met het strekken van de benen. Elk jaar tijdens de herfst oefenen we een beetje in oud worden. Zodat we, als we echt oud zijn, kunnen vasthouden aan die gewoontes en rust kunnen uitstralen.

In de praktijk is de herfst echter niet zo rustig. Zeker dit jaar niet: Nu we weer mogen feesten en reizen, plannen we onze weekends vol. Ook ik hol van her naar der, van de school naar de afdeling en weer terug. Vaak ben ik er met mijn hoofd niet bij. Maar als ik dan iemand tegenkom of een eindje met iemand meeloop, zijn dat waardevolle ontmoetingen. Korte gesprekjes die er toe doen. Kleine zen-momentjes, oases van rust. Zelfs als we niks zeggen, komen we al wandelend tot stilstand, dichterbij elkaar.

// Leona Reyskens (1977) werkt als leerkracht in onze Limburgse ziekenhuisschool de Radar.

portret

Maaïke Pletincx

Maaïke Pletincx (rechts vooraan op de foto, met roze truitje) is sinds 1 jaar hoofdopvoeder van leefgroepen 4 en 5 in OC Huize Terloo in Bellingen, maar opvoeder is ze er al veel langer. Ze beleefde de coronacrisis vanuit het perspectief van de kinderen en jongeren die er verblijven. "De pandemie zorgde aanvankelijk voor angst, maar uiteindelijk herinner ik me het vooral als een verbindende periode. Omdat we steeds met dezelfde groep waren,

ontstond er een hechte band. We leren dat alle emoties er mogen zijn en gaan dagelijks aan de slag om onze kinderen en jongeren uit hun comfortzone te halen. Met deze groepsknuffel traden we uit onze eigen comfortzone. Hoewel een knuffel wanneer nodig hier zeker kan, is er toch nog een zekere voorzichtigheid, ondanks de vaccinaties. Het knuffelen voelde voor mij heel verbindend, op een nieuwe manier."

KNUFFELEN

“
Ik herinner me het
afgelopen anderhalf jaar
vooral als een verbindende
periode